

OD NASICH DOPISOVATELU.

Cedar Rapids, Ia., 14. květn. 1897.
Čtenáři red. — Žádám za doplnění místa v listu Vašem pro toto obhajování z mé strany a po případě ještě jednou. Jest to jaksi i povinnost našich předních časopisů hájit čest a práva občanů proti zlomyšlným útokům metivého redaktora Svitu, jenž své papřové kopí používá co zbraně, díky — a vráží je do prsou bezbranného lidu.

Mnozí čtenáři budou se ještě snad pamatovat, když časopis Svít se Schuyler do Cedar Rapids přestěhoval, že za krátkou dobu otištěn se v takové finanční tísní, že nevynutelně peněžit podpory potřeboval, aby nezaškl. Byl jsem toho času velice oblibeným miláčkem pana Ringemutha, jak mne v mnohých dopisech nazýval. Maje též trochu vlivu u mých známých a přátel, snažil se p. R. co nejvíce využít mé přáně ve svůj prospěch.

Již dříve nežli ještě Svít počal vydávat, přijel sem do Cedar Rapids jedenkrátě schválně vyjednávat, za jakých okolností by se mohl zde vydávat denní list. Z jeho rozmluvy sáhy jsem sesnal, že se mu vlastně nejedná o dobrou radu, ale o peníze k založení listu. Později mně psal obsáhlé psaní stranou vyjednávání a vyplacení morkiče lpfého na časopis "Kotva", že by ho sem do C. R. přestěhovat chtěl, ale potřeboval na zakoupení a přestěhování ho sem \$400. Hledal podřítky. Konečně tu věc nějak sám zosnoval a sem se s časopisem zadluženým přestěhoval. Věděl dobře, že s tím dluhem sám nic nesvede, i přivolal si k sobě, aby mu pomohl nésti ty dluhy, pana Mazače. Pan Mazač prý mu slibil, že mu na těch \$400 dluhu přinese \$600 hotových. Zatím p. Mazač neměl ani třetinu těch hotových. Na tu třetinu obdržel pan Mazač dobrou jistotu, totiž kupní úpis, od svého kolegy, tak že pan Mazač stal se oprávněným majitelem tiskárny a mohl svého kolegu dle libosti vyhnati, což se později i stalo. Aby se opět majitelem Svitu mohl státi, k tomu potřeboval F. K. R. milých přátel. Především ale peněz. V této chvíli ocitl jsem se mezi dvěma proudy. Jeden, proud náboženský, mne tlačil k listu, druhý, nevěrečský (jak je p. R. na zřev), od něho. Ti dobří nevěrci mně radili, abych s tím člověkem nic společného neměl. Právili mi, že po chvíli nebudu li stále víc a více jeho libáškám, choutkám a požadavkům po vůli, mé důvěry na dobro zneužije a stane se posleze i mým nepřitelem. Tak se také stalo. Dnes to vím. Otálel jsem nějaký den, nevěda co učinit, ne dbaje té neb oné strany. Konečně nějaký vnitřní cit se mne zmocnil, tak že jsem děle odkládat nemohl, abych nepomohl dvoum potřebným rodinám k výživě když mohu. Snad bych sobě později výčitky činil, myslil jsem sobě.

Pomohl jsem p. R. několikrátě. Prvně jsem odkoupil za \$40 kněž, po druhé jsem jemu půjčil \$125, po třetí jsem se podepsal na \$200 notu a opět na delší dobu prodloužil. Na tiskárnu jsem půjčil \$400, jindy opět \$10 na zaplacení papíru atd. Za takovou výpomoc by byl skromný člověk vděčný svému dobredinci, jak to jinak nazvat nemohu, poněvadž mi dluh na malé výminky ještě nesplatil. Já jsem na tu částku peněz nikdy s jistotou nepočítal, kdyby byl pan R. skromný člověk.

Podal jsem jemu prst, chtěl mne celého. Chtěl mne finančně zničit. Chtěl abych jemu poblíž města koupil 5 akrů pozemku a postavil na něm cihelné stavení, venkovskou vilu, že mně to bude "nějak" splácet. Ba chtěl najednou dva takové majetky, jeden pro sebe a druhý pro společnost, p. Jos. Přiborského. Mohl jsem to udělat?

Jak je to možné? Na tiskárnu nemohl za dva roky splatit ani jediného centu, až jest to jen nepatrná částka v porovnání s majetkem takovfma, jaký by sobě přál. Vřak p. R. jest obyčejně strakonického kupce. Co nemohl již dokázat na mně, to dokázal na p. J. Petrovičském. Koupil venkovskou vilu bez centu nějaké kupní splátky a zaplazuje si to tak, jakoby tam chtěl na vždy zůstat, až přej se tam nastěhoval bez vědomosti pana Petrovičského, bez klíče!

Uvážliv tento požadavek p. R. připadlo mi na mysli, že se stává mým nebezpečným přitelem a rozhodně jsem jemu toho odepřel a odepřel jemu něčeho co on mocně žádá, znamená u něho tolik, jako vypovědit jemu přátelství. Já jej později navštívil dvakrátě v jeho přisrčné a žádal jej za správné vyrovnaní, právě jemu, že když může dělati rozpočet na novou domovinu, aby dříve udělal rozpočet a splatil mi můj dluh, poněvadž čas placení dávno vypršel. To jej dopáklilo a počal mne spůsobem neslušným od bývát a urážet. Poslal jsem jemu tedy později písemní upomínku. Neodpověděl, jen s dostatečnou se dozvěděl, že počnu li něčeho proti němu konati, ničeho nesvedu. Maje postačitelných příčin, ku kterým mne svévolně dohnal, abych učinil jednou a navždy konec našemu přátelství, zakročil jsem soudně o vymození pohledávky a zavřel zákonitě tiskárnu. Proč se tak p. R. vztéká a mne hanobí, nevím. Já jej o nic nepřipravil. Novou Dobu pochoval, pro Svít kopal již hrob ve Schuyler. S dluhem se snad narodil, s dluhem se sem přistěhoval. Když jsem jsem jej založil, s dluhem šil — v přátelství, dlužen jest podnes a s dluhem jistě zemře. Nejen že jsem p. R. hmotně podporoval, já jej také i před zlobou jeho nepřátel vyloučoval a hájil. Jak jsem nejlépe mohl, snažil jsem se jemu cestu novou balvanů urovnávat a život z příjemnit, skrátka, byl jsem jemu tím, čím jemu nebyl nikdo jiný. A za toto dobrodíní on mne dnes nešetrným spůsobem v nezkracené své vášni vztoku a mstě staví na veřejnost. On se vyjádřil, že mé jméno poškodí a rozhlásí po celých spoj. obcích. Jen on sám jest vinen úpadku. Volenti non fit injurie.

V příštím týdnu promluví v některém neb více jiných časopisech stranu toho hanopisu a dokázu jeho rukopisy, že jest to na spěch vymyšlená lež. Joseph Koutný.

Cleveland, Ohio. — V et. listu Vašem ze dne 12. května t. r. č. 40, nalezá se článek nadepsaný "Původní informace od zpravodaje P. Z.", kterému nejame v stavu rozuměti; nevíme totiž jak jej "pojmoviti", poněvadž závěrečný posudek redakční nezdá se nám, že je psán v sympatii s článkem celým.

Nápek, že dnes již více strany politické, hesla, historie atd. neplatí, že pouze existence žaludková se na denním pořádku nalezá, jest nečasný, toť jest již stará báchorka, veškerí "velikáni" byli idealisty potud, pokud měli žaludek plný, jakmile se tento vyprázdnil, stal se z idealisty materialista. Žaludek vždy byl, jest a bude pánem světa. Totof je však vedlejší.

Rádi bychom věděli, neznajíce nyní nějakých poměrů v Čechách, zdali Vy tomu věříte, že socialisté jsou v nepravu, jsou li takovými odpadlíky národnými, kážou li ve svých schůzích nauku o dělení? jsou-li skutečně škůdci národa a zdali nám opravdu podporování oné nové organizace t. zv. "nár. dělnictva" oproti socialismu odporučujete?*

Jame dělníci sami, neotálíme se přiznati, že nalezáme se v straně soc. naklonené a proto můžete na naši vděčnost čtítati, když nám i Vy své opravdové mínění a náhled o obsahu onoho provolaní dáte na jevo.

V úctě oddaní za více stejně smýšlejších Jos. Sadlček.

Pozn. red.—*Ano. **Ano.

Stát, společnost a církev.

Pile J. R.

Poslední dobou, kdy mnozí se snaží rozlučiti naši společenskou záhadu, i mezi námi Čechy, kdy dosaďadní život duchovní a společenský sdá se býti na pokraji rozkladu, aby nastoupil nepřetříděnou proměnu, kdy je tudíž doba probouzení hlubší myšlení, které se také po příčinách všeho toho, — tu ku příkladu pan Borecký pře své kapitoly; 'Svít' pokouší se rozřešiti společenskou otázku navrhováním státní církve, — rozhodl jsem se podati své úvahy, které tuším reprezentují postavení a náhledy velké části kazatelů protestantských v Soustátí a které snad nebudou nevítané značné části čtenářstva Pokroku Západu, která o našich společenských věcech přemýšlí. Podám je pod třemi ohlaveními: Stát, společnost, církev.

Stát.

Stát jest politické těleso, těleso lidí, tvořících dohromady politický celek, mající svou vládu, stávající na základě své ústavy a svých zákonů. Jsou různého druhu státy, ale účel vždy jest, aneb má býti: aby zabezpečil každému jednotlivci aneb každé dobrovolně utvořené skupině jednotlivců nezadatelné právo stibání si vlastního blaha a štěstí dle osobní svobody a práva, pokud tak činiti může bez zkracování práv a svobod jiného. Blackstone dobře říká, že účel státu není dávatí blahobyt oběm svým. Takový úkol žádný stát na sebe vzíti nemůže. Ale účelem jeho jest, aby každý v něm svobodně, pokud to nevadí právu jiného, sám k štěstí svému si pomáhal, jak dovede a může. A stát má toliko nad tím bdít všelijak, aby žádný jednatel neb společnost v sobectví svém nepřesahovali svá práva a práva jiných a neobohatli z práce jiných lidí. Stát má tedy hleděti, aby každý požíval ovoce své práce a aby žádný jiný nemohl ovoce něčí práce bráti a si připisovati, osvojovati, jak se to často až hrůza děje za našich dnů, kdy lidé mnozí všelijakým šikovným spůsobem osvojí si ovoce práce jiných. Tady též vidíme, že stát má toliko co činiti se sobeckostí lidskou, neboť kdyby této nebylo, nebylo by potřeba ani zákonů ani organizovaného státu. A poněvadž přičinnou natutosti státu a zákona je ohraditi se proti přechmatům lidským, má stát téměř úplně jen co činiti s touto sobeckostí a proto má mítí ústavu i zákony, které by ji v každém možném pádu vycházely vstříc, ji předcházely, aby nikde nemohla uskódit. V tom státě tedy bude nejlepší blahobyt, který všechnu lidskou sobeckost zákonem předejde. Po přestupcích musí vypisovati takový trest a jej také vykonati, který by takového zákona zřekl účty i bázně. Neboť sebe lepší zákony, za nimiž by nestála moc a vůle je provést, by nic neprospěly. Pak stát chrání proti zločinům dvojm spůsobem:

1. Předejstím zločinu.
2. Trestem za přečin.

Stát může moudrými zákony předejstí zločiny, které jsou možné. Není to mým účelem zevrubně je vypisovati, toliko připomenuti některé: Zákonem, státem, mohou býti podporovány školy — stát je může podporovat a dáti přiležitost a určit povinnost, aby všechny děti jeho občana dosáhly vzdělání literárního i vědeckého a pokud možno mrvního, aby tyto byly schopny sobě řádně živobytí dohřívati. Může zavésti školy průmyslné, hospodářské, vědecké učitelské atd. Může zavésti chudé domy, blázince atd., to jsou všecko kroky, které stát může učiniti, aby dal přiležitost lidem, by sami sobě blaho dosáhli, neboť, jak již řečeno, stát ho nikomu dáti nemůže.

Stát může moudrými zákony předejstí zločiny, které jsou možné. Není to mým účelem zevrubně je vypisovati, toliko připomenuti některé: Zákonem, státem, mohou býti podporovány školy — stát je může podporovat a dáti přiležitost a určit povinnost, aby všechny děti jeho občana dosáhly vzdělání literárního i vědeckého a pokud možno mrvního, aby tyto byly schopny sobě řádně živobytí dohřívati. Může zavésti školy průmyslné, hospodářské, vědecké učitelské atd. Může zavésti chudé domy, blázince atd., to jsou všecko kroky, které stát může učiniti, aby dal přiležitost lidem, by sami sobě blaho dosáhli, neboť, jak již řečeno, stát ho nikomu dáti nemůže.

JATER a LEDVIN

Nemoc poznáme dle bolesti v zádech, pakostivce, nechuti k jídlu, potaženého jazyku a slabosti.

Dr. J. H. McLEANA

BALSAM PRO JATRA A LEDVINY

Je oním lékem, jehož mák třeba prostažením trpěti v případech lehkých neb chorobných. Učinné a účinné, ne stálé neuvrvené. Na prodej v láhvi. Cena láhve \$1.00.

The Dr. J. H. McLEAN MEDICINE CO., St. Louis, Mo.

Ale při všem předejstí zločinů, které může stát učiniti, budou vždy ti, kteří přec ve zločiny budou spadat a to stát, aby učinil jim přitř, jest povinen, aby trestal přestupky tresty přiměřenými a přitupku jejich. Pakli stát je v tom líkavý, eit obecně spravedlnosti se vzbuťti, lidé viníka lynčují, což jest nebezpečně, protože bez výsledku někdy může trpěti osoba nevinná. Preto stát má spravedlnost vykonávat určitě a rychle udílením přiměřeného trestu. "Zub za zub, oko za oko", bylo staré pravidlo soudnictví, vypsané Mojžíšem, což znamená, že trest má býti přiměřený přestupku, a ne jako když kdysi kdo ukradl v Anglii ovce, byl za to pověšen — trest to přemrštěný; neb když někdo ukradne z hladu bochánek chleba, bývá trestán několika třeba týdnů neb měsíců a když okrade banku, někdy to odnese docela snadno. Nic naplat! Zub za zub, oko za oko! To jest nejspřavedlivější, co se může činiti v oboru státního soudnictví a moci výkoné.

V nové době jsou mnozí sentimentální humanisté, kterým se oškliví trestati zločince ku př. smrti. Avšak, jak řečeno, neúčinní to stát, učiniti to společnost a tento instinkt jest kousek spravedlnosti božské; je to blesk, který vyčistí mravní vzduch. Poněvadž ale vše se má dít podle řádu a každý člověk má právo výslechu, je povinností státu, ty tresty vykonávat. Když jest stát nevykoná ani obec, a takový zločinec se do stane na svobodu, utratí jiné životy, jako se to již stalo bezpočtukrát.

Menší přestupky mají se odbýti pokutami a káznice. Lhůta kázně by měla býti dlouhá, ale zajisté by mělo býti a vězni zacházeno tak, aby, možno-li, společnost byli získáni; trest by přec měl býti tak ostrý, aby si lidé nepřáli vnitřku vězení. O zdraví a mravní styky ve vězení mělo by býti dobře postaráno, ale při tom dost práce při dostatečné, ale jednoduché stravě. Hanba našich vězňů jest, že nepečují dost o zdraví mravní, vliv a vzdělání trestanců. A strážníci bývají suroví lidé.

Kdo chce býti tak humaním, že by zločince ani nevěnil ani netrestal na hrdle, ten by si zasloužil, aby byl nejbližší obětí takového člověka. Stát, je pravda, je humaním, ale on musí býti humaním napřed k státu co celku, k cel v něm společnosti a potom teprv k jednotlivci. Účel státu není zachovat jednotlivce, zločince, ale zachovat ostatní v jich právech a mravu. Mnozí lidé již mají svět zložený na hmotných základech fyzických, pohližejí na každý zločin jen jako na nemoc duševní a proto zločince nemají se přitrestati. Možná, že je to nemoc, ale oprátka a sekera jsou často dobrými léky pro takovou nemoc; ony sice utratí jednotlivce, ale očistí poněkud společnost od šleného hrdinství zločinu.

Kristus přišel zvěstovati zvěsti nejlidumilnější a přec napřed ohlásil, že nepřijel rušiti zákon, jenž trest ukládal, nýbrž že ten zákon jest nezrušitelný a dokud nebe a země

trvati budou, jediná je literka a jediný puntík nepomine ze zákona, do, kud se nenaplel. To nebyl zákon toliko lidů, ale zákon platný po všem světě.

Sami zločinci uznávají, že poprava jest spravedlivý trest za vraždu a znešlivení.

Mnozí za to mají, že pravidla, jež přinesl Kristus, dají se učít čy státu. Ale Kristus je nikdy pro stát neurčil, jak stát na světě je; Kristova pravidla jsou přilii vznošená, než aby stát s tím materiálem, s jakým on má co činiti, mohl die nich jednati. Každý stát by ve 24 hodinách přišel v nic, kdyby oznámil, že bude jednati podle pravidla Kristova: "Když by tě někdo udeřil v pravou líc, nastav mu i levou" a "Ne odpírejte zlému". To jsou pravidla pro křesťanskou církev a ne pro stát, o těch promluvíme dále.

(Pokračování.)

Dítě klade časem otázky, jež moudrý člověk nemůže zodpovídati. Učenci jsou často překvapeni výstřední jednoduchostí problémů, k jejich rozluštění třeba bylo staletí. Vynikající lékaři s celou svojí dovedností a učností, často zahabent stojí nad obyčejnou chorobou, kde jednoduchý domácí prostředek způsobí vyléčení, protože jde na kořen zla — nečistotu krve. Následující případ to ukazuje:

Roxbury, Mas. 12. března 1896.
Čtený Dr. Fahrney: Chci vám sdělití naši zkušenost s vašim Dm. Petra Hobokem.

Paní Wipflerová z č. 77 Crandall ul., Boston trpěla komplikací chorob, mezi nimi revmatismem. Podrobila se operaci, po které následkem ztráty krve zůstala slabá, až konečně stav její zhoršil se tak, že ošetřující lékaři vzdali se už naděje a prohlásili, že nemůže žiti déle nežli několik týdnů. Zrovna náhodou navštívil jsem ji jednou v jejím domě a nalezi ji v posteli v největších bolestech; klouby její byly tak bolavé, že se zdálo jako by kosti vystupovaly ze svých dólků. Litoval jsem ubohou ženu a sdělil jí tehdy o vašem léku a jak týž vyhojil mou ženu. Avšak jelikož p. W. byla užívala tak mnoho léků beze výsledku, zdálo se, že nedbá o to zkusiti jej; konečně přece jsem ji přemluvil, aby tak učinila.

Když jeden z lékařů druhý den přišel, viděl váš lék a řekl: "Tento lék může býti dobrý pro některé věci, ale nepomůže ve vašem případě." Užívala léku dále přes to a vypořehovala několik láhví Hoboka a jednu láhev léčivého oleje. byla s to sejíti s postele, vše, kterou nebyla s to udělati už čtyři měsíce. Nemoc se nevrátila a ona jest teď úplně zdráva. Ti kteří viděli paní Wipflerovou v její nemoci, pokládají to téměř za živ.

Dva měsíce po té potkal jí týž lékař jednoho dne a pravil, že nikdy nevěřil, že bude kdy zase chodit, nebo že ten lék (Hoboko) jí pomůže.

Paní W. vydala průměrně asi \$10. týdně doktorům a za léky, kdezto Hoboko a léčivý olej stál jí asi 40 centů týdně a mimo to jí uzdravil.

Ačkoliv jsme měli vaše prostředky ve svém domě pouze asi pět měsíců, mohli bych vám sděliti mnoho podobných případů. Kéz Bůh seže nejlepší svá požehnání vám a vašemu obchodu, což jest přáním vašeho oddaného:

Henry Blum,

Boston, Mass.

Čís. 11. Mladých v Le Sueur Center, Minnesota,
odbyvá své schůze každou 2. neděli v měsíci v síni p. J. Peroutky. Předseda Jakub Kreník, tajemník V. Štěpán, Lexington, Minn., účetník V. Š. Krava, pokladník Jak. Peroutka.